

פרוטוקול מס' 239
מישיבת ועדה הפנימית ואיכות הסביבה
ביום ג' ט"ו בכסלו תשל"ז - 7.12.76 שעה 08.30

נ כ ח ר :

חברי הוועדה:
י. ארידור - יו"ר
י. בארי
א. גיבלבר
א. ורדיגר
ב. צ. קשת
י. תמיד

מזמנים:

ח. גיבשטיין - ראש עיריית ראשל"צ
מר מוניץ - מרכז השלטון המקומי
מר שפט - משרד הפנים
מר יערי
מר לוי
ת. רווה - המשפטים

מזכיר הוועדה:

י. ברזני

ר ש מ ה :

א. אדלר

סדר-היום:

1. ש ו נ ו ת
2. חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 9) (המסד)

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. ארידור:

1. שונות

אני מבקש להודיע שהוספנו סעיף נוסף
בסדר-היום של הישיבה שתקיים היום
בשעה 2: תקנות שעת חירום (החזקת תעודת זהות והצגתה).

היו"ר י. ארידור:

אני מציע שוועדת הפנים תקרא לשר
המשטרה: לאפשר מגע מדיר בין עורכי-דין ועצירים; זכותו של עציר
להיפגש עם עו"ד בשללת ממנו במדינות טוטליטריות; על שר המשטרה
לדאוג שתכונת זכות זו, שהיא אחת העובדות המבדילות מדינת חוק
ממדינת משטרה. קראתי בעתון שעורכי-הדין עומדים לפנות בנג'צ'
בענין זה, ולא נוכל לפנות בקריאה כזאת לאחר שיוגש הבג'צ'. אם אין
אפוא התנגדות - נשלח את הקריאה הזאת מכאן לשר המשטרה מיד.

2. חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 9)

סעיף 11

בסעיף 11(ה) עמדה השאלה אם הסכום
שנפסק ככפל שווי יועמד לרשות

היו"ר י. ארידור:

הוועדה המקומית, או כהצעתי לרשות האוצר. מר יערי העיר שיש עוד
סכומים המשולמים לקופת הוועדה המקומית, והועלתה מחשבה אולי לבטל
גם אותם. הנימוק העיקרי היה שאם אמנם רוצים במקרים מסויימים
לבצע צו הריסה - לא צריך לאפשר לוועדה המקומית את התחליף של
גביית דמי כפל במקום לבקש צו הריסה.

אנו מבקשים לתקן תיקון כזה לא
בהזדמנות זו של הקנסות. כי זוהי

מר שפט:

מהפכה-זוטא. עד היום מקובל שסכומים שנפסקים אגב תביעות של השלטון
המקומי וחוקי עזר נכנסים לקופת הרשות המקומית. חוק זה מכה בלאו
הכי את השלטון המקומי, בין היתר בכך שמוצע שהחברים הנבחרים של
הרשות המקומית יסתכנו במאסר. אינני חושב שנכון יהיה להראות לכל
אורך הקו פגיעה בשלטון המקומי, בין היתר ע"י הורדת הכנסות ממנו.

איש איננו מציע להקטין את ההכנסות
של הרשות המקומית. הענין הוא בצורת

היו"ר י. ארידור:

העברה מכיס לכיס.

הרעיון איננו חדש. בשעתו הוצעה
הקמת קרן של כספי הקנסות. אנחנו

מר שפט:

התנגדנו לכך. חשבנו שדבר כזה רק ינפח מנגנונים וייצור התחשבנויות.
הרי אינכם רוצים להעביר את מנגנון התביעה למדינה, ובר שהמדינה
בלאו הכי לא תוכל לעמוד בו בגלל ריבוי התביעות. ויש בכל זאת
תמריץ מסויים בכך שהכסף ייכנס לקופת הרשות המקומית.

אני מבין את הרצון שלא להביא לכך
שהוועדה המקומית תעדיף לקבל את כספי כפל השווי במקום לבקש צו
הריסה. אבל לא ע"י העברת הכספים לאוצר המדינה.

א. ורדיגר:
לא הייתי מתנגד לדון בנושא זה, אבל בהזדמנות אחרת. זוהי שאלה יסודית:
לאן יזרמו כספי הקנסות, האם לקופת הרשות המקומית או לאוצר המדינה (אני אישית נגד ההצעה להעשיר במקרה זה את קופת האוצר). בסעיף שלפנינו אני מציע לאשר את הצעת הממשלה שהוועדה המקומית היא האחראית הישירה, ואלו צריך לשלם את הכספים שמתקבלים בעקבות אי-שמירת החוק. ומה גם שאנו יודעים שבלאו הכי בשעת הדחק האוצר משלם הכל.

היור' י. ארידור:
יש נסיון של הרשויות המקומיות לוותר על אינטרס ציבורי המורח כסף, כפי שהוכח כבר במקרה של כופר החניה, שהכספים נגבים לכאורה לצורך התקנת מקומות חניה אבל למעשה הם נכנסים לתקציב ומקומות חניה אין. ואני חושב שאם תהיה לוועדה המקומית ברירה להכניס כסף לקופת הרשות ושהבנין ישאר על עמדו או להרוס את הבנין ולא לקבל כסף - הוועדה המקומית תעדיף תמיד לקבל את הכסף. ובפרט שאינני מציע לוותר על הכסף, אלא להכניסו לקופת האוצר, עם או בלי התחשבות מיוחדת.

מר טוביץ:
עצם העובדה שמוצא גם צו הריסה וגם מוטל כפל שווי באה להרחיב את העבריינות. וכך אני מציע להשאיר את הסעיף. כשיש אפשרות לבחור באחד משני הענשים - יש סכנה של סקה-וממכר, אבל לא כשנוקטים בשני הענשים גם יחד: גם הריסה וגם קנס.

היור' י. ארידור:
כאן בפירוש לא מדובר בשני הענשים גם יחד, אלא באחד מהם.

מר טוביץ:
ברמת-גן למשל אנחנו חייבים להביא את כל התביעות בתיקים הללו לביהמ"ש - משפט השלום. בגלל חוסר בכוח אדם מינהלי לא יכול ביהמ"ש לתת את השירות לתביעה בקשר לעבירות הללו, ואנו נדרשים אפוא לתת לביהמ"ש פקידים נוספים משלנו, בוסף לפקחים. כל זה עולה כסף.

היור' י. ארידור:
כל זה מחזק את טענתי שבגלל צורך בכסף תעדיף הוועדה המקומית לקבל את סכומי כפל השווי במקום לבקש צו הריסה.

ב.צ. קשת:
מה שמפריע לי הוא הנסיון המתפרש מהצעת היור' לפגוע בנחרי הציבור ברשויות המקומיות. גם אם אני יודע אפוא שהנימוק כשלעצמו הוא צודק - הייתי מציע להשאיר בכל זאת במקרה זה את התשלום לוועדה המקומית.

מר טוביץ:
בוועדת המכרזים למשל מקובל שאם הוצעה הצעה אחת בלבד - אין הוועדה יכולה לקבל אותה אלא אם הביאה נימוקים ענייניים לקבלתה. אפשר לעשות משהו דומה גם כאן: חובה על הוועדה לבקש צווי הריסה, אולם אם יש נימוקים ענייניים - אפשר לבקש במקום זה כפל שווי.

היור' י. ארידור:
אי-אפשר להטיל על התביעה את קביעת הנימוקים המיוחדים.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
7.12.76

אולי אפשר להשאיר את שיקול הדעת
לביהמ"ש, שיוכל לתת צו הריסה גם

ת. רווח:

אם התביעה לא ביקשה אותו?

אם התביעה איננה מבקשת עונש מסויים,
כמו צו הריסה - אין זה מקובל שביהמ"ש
יחן עונש מבלי שהתביעה דרשה אותו. מכל מקום, אני מבקש להעמיד את

היור"י. ארידור:

הצעתו להצבעה.

מחליטים: לא לקבל את הצעת היור"י להעביר את דמי כפל
השווי לאוצר המדינה. לאשר את הסעיף כמות
שהוא (דמי כפל השווי ייכנסו לקופת הוועדה
המקדמית).

סעיף 12

סעיף 221 לחוק המקורי עוסק ברישום
בפנקסי המקרקעין. סעיף 205 המוזכר

מר שפט:

בו דן באמצעים נוספים, בין היתר צווי הריסה, התאמה, שימוש וכו'.
יור"י הוועדה המחוזית רשאי להורות על רישום הערה בפנקס המקרקעין.
בסעיף 12 מרצע שהרשות הזאת תהיה לא רק בידי יור"י הוועדה המחוזית
אלא גם בידי יור"י הוועדה המקומית.

שנית, בסעיף 221 המקורי נאמר שיו"ר

הוועדה רשאי לדרוש לרשום או למחוק הערה כנ"ל בספרי המקרקעין. כאן
מוצע שהוא יוכל גם לדרוש לתקן הערה כזאת.

מה שנוגע לסעיף 12(3) - אנחנו מבקשים

שביהמ"ש יוכל להורות אגב גזר-הדין גם על רישום הערות כאלה, בגדר
סמכויות נוספות של ביהמ"ש.

מדוע לגבי סעיף 221(א), (ב) ו-(ג)
אתם מציעים להסמיק את ביהמ"ש למחוק,

היור"י. ארידור:

לרשום או לתקן את הצו, ואילו לגבי סעיף (ד) אתם מציעים רק לרשום?
אני מציע לאשר את הרעיון שבסעיף 12(3), ובלבד שזה יכלול גם סמכות
למחוק את הרישום או לתקן אותו.

- מחליטים:
1. לאשר את סעיף 12(1) כמוצע
 2. לאשר את סעיף 12(2) כמוצע
 3. לאשר עקרונית את סעיף 12(3), בניסוח שיכלול
סמכות לביהמ"ש למחוק, לרשום או לתקן הערה.

אני מציע שנדחה את הדיון בסעיפים 13
ו-14 של הצעת החוק עד לאחר הדיון

היור"י. ארידור:

ב"סטיה ניכרת."

טעיה 15

מר שפט: זהו תיקון טעיה 226 של החוק המקורי.

עיקרו של טעיה 226 הוא הגבלה קיצונית בזמן של צו ההפסקה המינהלי. עד היום היה צו ההפסקה המינהלי בטל בתום חמשה ימים, אלא אם כן הוגש כתב אישום. מלכתחילה הצענו בכלל לשנות את הקונצפציה ולומר שצו הפסקה מינהלי יעמוד בתוקף ללא גבול, עד שהאדם שהצו הוצא נגדו יבקש את ביטולו בביהמ"ש. הצעתנו זו לא נתקבלה בממשלה, משום שנראתה קיצונית מדי. במקום זה נתקבלה ההצעה של 30 יום במקום 5 ימים, על מנת שמערכות החביעה יוכלו לעבוד בצורה מסודרת. משום שחמישה ימים באמת אינם מספיקים לצורך הגשת כתב אישום, בפרט כשיש אינפלציה כזאת בבניה בלתי חוקית.

ב.צ. קשת: אני מבין שחמישה ימים אינם מספיקים. אבל נראה לי ש-30 יום זה יותר מדי, ואני מציע להסתפק בשבועיים, כדי שלא למשוך את הענין יותר מדי.

מר מוניץ: לא בכל מקום המערכת המינהלית והמערכת השיפוטית ערוכות לפעולות דחופות המתבקשות מעצמן. ובגלל חוסר הזמן יוצא הענין עצמו נפגע לפעמים. יש מקומות בהם יושב השופט רק יום אחד או יומיים בשבוע, וקשה להגיע אליו.

ב.צ. קשת: איך הסתדרתם כשהיו לכם רק חמישה ימים?

מר מוניץ: לא הסתדרנו; כמעט שלא הגשנו תביעות. רק לאחרונה הוסיפו לנו בדמת-גן עוד שופט אחד השומע רק תביעות כאלה. לדעתנו ההצעה של חודש מתקבלת על הדעת.

מר שפט: לפי טעיה 236 לחוק, מי שנפגע ע"י צו הפסקה מינהלי יכול לרוץ מיד לביהמ"ש ולבקש לבטל אותו. והרי למעשה כולם יעשו זאת.

היו"ר י. ארידור: נראה לי שאתם מבקשים יותר מדי סמכויות, מבלי שאתם מתכוונים להשתמש בסמכויות שכבר יש לכם, ואין טעם אפוא להוסיף לכם עוד סמכויות שלא תשתמשו בהן. לפיכך נראה לי שאתם צריכים לקבל זמן מספיק כדי להפעיל את ביהמ"ש, וחמישה ימים באמת אינם מספיקים, אבל גם לי נראה שדי בשבועיים. אין טעם בצו הפסקה מינהלי ללא הפעלת ביהמ"ש והגשת כתב אישום. במקום אחר בחוק, כשהיה חשש של יצירת עובדות מוגברות, נתנו לכם סמכות מלאה, אבל אין הדבר דומה כאן. אתם צריכים לדאוג לא להוספת טעיפיים בחוק, אלא לכך שאדם שהוצא נגדו צו הפסקה מינהלי אמנם יקיים אותו. ואם אין לכך מכשירים לכך - מה יעזור לכם אם תקבלו גם חודש או שנה? ממילא האיש לא יציית.

א. גיבלבר: אני מוכן לקבל בענין זה את הצעת הנוגעים בדבר. ברור שחמישה ימים אינם מספיקים, ואם הם סבורים שהם זקוקים לחודש ימים - אינני מתנגד.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
7.12.76

האם יש למישהו התנגדות לפשרה של
21 יום? אני מבין שאין.

הי"ר י. ארידור:

מר שפט: מה שנוגע להגדרת "בית-המשפט" בסעיף
זה, אנו מציעים להוסיף כאן גם
את בית-המשפט העירוני. משום כך מציע לכתוב בסעיף 226 "בית המשפט"
במקום "בית משפט השלום". כיום יש בלאו הכי נטייה גוברת והולכת
להכניס לבית המשפט העירוני שופטים מקצועיים. בירושלים למשל
יושבים בבית ה' העירוני שני שופטי שלום.

ב.צ. קשת: כמה שופטים כאלה יש למשל בבית ה' של
העירוני של ראשל"צ?

ח. גיבשטיין: פתחנו אותו רק לאחרונה. יש לנו
חמישה שופטים עירוניים, מהם שלושה
שהם עורכי-דין.

הי"ר י. ארידור: אם לא ניתן סמכות כזאת לביהמ"ש
העירוני - אפשר לבטל אותו בכלל.
כי אם בדברים כאלה הוא לא יטפל - במה כן יטפל?

מחליטים: לאשר סעיף 15 כמוצע, פרט לחיקון שבמקום
30 יום המופיעים בסעיף (1) יבוא "21 יום".

סעיף 16

מר שפט: סעיף 230 המקורי מדבר על הדברים
שצו ההפסקה המינהלי צריך לפרט.
כאן אנו מבקשים להרחיב ולהוסיף גם "בניגוד לתכנית", נוסף על
"לא היתר". כי יש מקרים שעבירה מבוזעת בניגוד לתכנית, ולא
ללא היתר. אנחנו מבקשים כאן הרחבה גם לטובת האזרח: הצורך בפירוט
שם התכנית, העבודה שבוזעה בניגוד לה, וההוראה הספציפית שהופרה.
כדי שנאשם יוכל לדעת בדיוק איזה סעיף בחוק עליו לברוק כדי לדעת
איזו הוראה ספציפית הפר.

ב.צ. קשת: בפסקה האחרונה, "ואת ההוראה שהופרה",
אני מציע להוסיף את המלה "בתכנית",
כלומר: "את ההוראה בתכנית שהופרה".

מר שפט: אנו מסכימים.

מחליטים: לאשר סעיף 16, בתוספת המלה "בתכנית"
אחרי המלה "ההוראה" שבשורה האחרונה בסעיף.

הי"ר י. ארידור: גם סעיף 17 שייך לסעיפים שנדון
בהם לאחר שנגמור עם הגדרת "מטיה
ניכרת".

ועתה הפנים ואיכות הסביבה
7.12.76

סעיף 18

מר שפט: גם כאן מוצע להוסיף את יו"ר הוועדה המקומית נוסף ליו"ר הוועדה המחוזית לצורך הסמכות לבצע הריסת מבנה שנבנה תוך הפרת צו ההפסקה המינהלי. עד כה היתה כאמור היזמה בידי יו"ר הוועדה המחוזית בלבד, והוא רשאי היה להאציל אותה ליו"ר הוועדה המקומית. כאן מוצע להעניק סמכות זו ישירות גם ליו"ר הוועדה המקומית.

ב.צ. קשת: כתוב כאן: "יו"ר הוועדה המחוזית או יו"ר הוועדה המקומית". מה קורה במקרה של חילוקי דעות בין השניים? האינכם סבורים שבמקרה זה צריכה להיות סמכות אחת בלבד?

היו"ר י. ארידור: די שאחד משניהם יבקש את הצו; לא ררושה החלטה של שניהם. מדובר כאן בשתי סמכויות מקבילות.

מר מוניץ: קורה שקשה לאתר את יו"ר הוועדה המחוזית, והוא לא הסמיך אחר. כאן מדובר בפעולה שצריך לבצע מיד.

מר יערי: ברוב המקרים היזמה באה בלאו הכי מצד יו"ר הוועדה המקומית, שרץ ומבקש כתב הטמכה ספציפי בכל מקרה ומקרה.

ב.צ. קשת: למה לתת אפוא סמכות מקבילה גם בידי יו"ר הוועדה המחוזית?

היו"ר י. ארידור: מה ההבדל בין "שליחיו" ובין "סוכניו"? למה לכתוב גם זה וגם זה?

מר שפט: אינני יודע. כך מקובל ברוב החוקים.

ב.צ. קשת: גם לי לא נראית המלה "סוכניו", ואני מציע למחוק אותה בכל מקום. כו היא מופיעה.

היו"ר י. ארידור: אני מציע למחוק אותה לפחות בסעיף הזה.

מר שפט: אין לנו התנגדות.

מחליטים: לאשר סעיף 18, תוך מחיקת המלה "סוכניו".

סעיף 19

מר שפט:
סעיף זה הוא תוצאה של התיקון בסעיף קודם, שגם בו הוספנו את בתי-המשפט העירוניים. אם נחת להם את הסמכות לחת את הצו - אחה צריך לחת להם את הסמכות גם לבטלו.

מחליטים: לאשר סעיף 19 כמוצא.

סעיף 20

י. תמיר:
כאן אנו שוב עדים לתופעה שמציעי החוק לא עמדו על המשמעות החמורה של הפרת פסקי דין. הקנס המוצע של 20 אלף לירות הוא מגוחך לעומת עצם האקט של אי קיום צו מינהלי. געונש צריך להיות גם אקט חינוכי.

א. גיבלבר:
עיקר העונש כאן הוא בקנס ובמאסר המצטברים לכל יום של העבירה הנמשכת. כאן יכול להצטבר סכום עצום.

י. תמיר:
כשאדם איננו מבצע צו הפסקה מינהלי - כנראה שזה כדאי לו. למה אנחנו יוצאים תמיד מהנחה שעושים עוול לאזרח שמפר את החוק?

מר שפט:
צריך גם להביא בחשבון את שבעת ימי המאסר על כל יום נוסף של העבירה הנמשכת.

הינדל י. ארידור:
אני מציע גם כאן לקבוע קנס ומאסר מכסימלי, כמו שעשינו בסעיף קודם; 50 אלף לירות קנס, ואלף לירות ליום, ובלבד שביחוד לא יעלה סכום הקנס הכולל על 100 אלף לירות. אותו כלל יחול גם על המאסר ותקופת המאסר המצטברת, שלא תעלה על מכסימום מסויים.

ב.צ. קשת:
אני מוטרד מעצם עונש המאסר על העבירה הזאת.

הינדל י. ארידור:
מדובר כאן בצו הפסקה מינהלי, אחרי שהאיש הוזהר. הוא חושב שהצו איננו צורך - שילך לביהמ"ש לבטל אותו. לא מדובר בדבר טכני, שאדם עשה משהו אולי שלא בידעין. ששת-חדשי מאסר הם תקופה קצרה בהקשר זה.

י. תמיר:
גם אני תומך בהצעת הינדל.

ב.צ. קשת:
אני מציע שלושה חדשי מאסר במקום ששה חדשים.

מחליטים: לקבל את הסעיף כדלקמן: ששה חדשי מאסר וקנס של עד 50 אלף לירות; אלף לירות קנס לכל יום של עבירה נמשכת, נבלבד שהסכום המכסימלי של הקנס המתמשך לא יעלה על 50 אלף לירות; וכן שתקופת המאסר המצטבר לא תעלה על חצי שנה, נוסף לחצי השנה המקורית.

סעיף 21

מר שפט: כאן מדובר בצו הפסקה שיפוטי. צו כזה לפי הסעיף הקיים הוא בתוקף עד שביהמ"ש נתן פס"ד אחר. מכאן למדו שביהמ"ש יכול לבטל צו הפסקה שיפוטי רק ע"י פס"ד אחר לעצם הענין, אחרי הגשת כתב אישום ודיון משפטי. כדי להקל על האנשים אנחנו מציעים שביהמ"ש יוכל לבטל את הצו גם שלא באמצעות פס-דין.

ב.צ. קשת: מה הקשר בין הסעיף הזה ובין צו הפסקה מינהלי?

מר שפט: אין קשר. הפרוצידורה היא כזאת: בשלב ראשון יוציא ראש העיר צו מינהלי. תוך 21 יום צריך לבקש מביהמ"ש צו הפסקה שיפוטי.

ב.צ. קשת: ואם האיש איננו מקיים את צו הפסקה המינהלי - הוא יושב בבית-הסוהר. מה קורה אח"כ אם ביהמ"ש מבטל את צו הפסקה המינהלי? בינתיים יושב האיש בבית-הסוהר?

י. בארי: הוא יושב בבית הסוהר לא על העבירה שבגללה הוצא צו הפסקה המינהלי ושעליה מבקשים אח"כ צו הפסקה שיפוטי, אלא על הפרת צו הפסקה המינהלי שהוצא. בפעול לא נראה לי שיהיו מקרים רבים מסוג זה שהזכיר ח"כ קשת.

מר שפט: אילו הדברים היו כפי שצריכים להיות - לא היה צריך לבנות בכלל בניגוד להיתרים. הפרוצידורה היא כאמור שראש העיר מוציא צו הפסקה מינהלי, ואז יש שתי אפשרויות: (1) אם האדם מסוּך לבנות לאחר מתן צו הפסקה המינהלי - יש צו הריסה מינהלי, ונוסף לכך עונש על הפרת הצו, לפי סעיף 237 לחוק. זוהי תביעה עצמאית כשלעצמה: בניה בניגוד לצו הפסקה מינהלי, שעליה הוא יכול להיות מובא למשפט גם כעבור חצי שנה. אם ראש העיר לא הגיש כתב אישום תוך 21 יום - צו הפסקה המינהלי בטל מאליו. (2) אם מגישים את כתב האישום תוך 21 ימים וצו הפסקה המינהלי מאושר ע"י ביהמ"ש - הוא נהפך לצו הפסקה שיפוטי.

ב.צ. קשת: ואדם יכול לשבת/בבית-הסוהר גם אם לא הוגש תוך 21 יום כתב אישום על הפרת צו הפסקה המינהלי, שאז בטל הצו מאליו?

היו"ר י. ארידור:
אינני מבין את הצורך שבסעיף 21 (א) המוצע. אם סעיף 239 המקורי אומה שביהמ"ש יוכל לבטל את צו ההפסקה רק ע"י פסק דין, ואחם מבקשים לשנות זאת - מדוע לא די במחיקת המלים "בפסק דינו" שבסוף סעיף 239? מדוע צריך להוסיף סעיף-קטן שלם צוסף?

ג.צ. קשת:
גם אם הרשות המקומית לא מגישה משפט נגד אדם על הפרת צו הפסקה מינהלי, ועברו 21 הימים - האדם הוא בכל זאת בחזקת עבריין שיכול לשבת בבית-הסוהר?

היו"ר י. ארידור:
כן. על הפרת הצו המינהלי. לפי החוק הקיים יכול ביהמ"ש לשנות את צו ההפסקה השיפוטי שניתן, רק ע"י פסק דין. מה קורה למשל אם אין פסק דין מסיבות שונות, כמו במקרה שלא הוגש כתב אישום או שהיועץ המשפטי עיכב את ההליכים וכו'? אם יהיה אז ביהמ"ש מוסמך לשנות את צו ההפסקה השיפוטי שניתן? על זה בא לענות סעיף 21 (א) המוצע.

ג.צ. קשת:
אני מבין מזה שאם העיריה חתרה ולא תגיש משפט פלילי תוך 21 יום - כעבור 21 יום האדם יכול להמשיך לבנות, וזה כשר, אבל על 21 הימים הקודמים הוא ישב בבית-הסוהר.

היו"ר י. ארידור:
כן. כי אם העיריה איננה מגישה כתב אישום תוך 21 יום - צו ההפסקה המינהלי בטל, אבל הוא בטל רק ברגע שנסתיימו 21 הימים, ולא לגבי 21 הימים הקודמים.

י. בארי:
האיש יושב בבית-הסוהר משום שהפר את האיטור המינהלי לבנות.

היו"ר י. ארידור:
ייתכן שצו הפסקה מינהלי ניתן בטעות. גם אז, אם האדם המשיך לבנות למרות צו ההפסקה המינהלי - זוהי עבירה פלילית שעליה הוא עלול לשבת בבית-הסוהר. ברגע שהוצא צו המינהלי - האדם חייב היה להפסיק לבנות, ואח"כ להתדיין בביהמ"ש.

אני חוזר על הצעתי למחוק את המלים "בפסק דינו" שבסעיף 239 המקורי, במקום סעיף 21 (א) המוצע.

מר שפט:
אנחנו מסכימים.

ג.צ. קשת:
אם אחרי 21 יום צו ההפסקה המינהלי בטל - האם מותר לראש העיר לחדש אותו למחרת?

מר שפט:
זוהי שאלה קשה. אם האיש בונה ביום ה-23 בדבך נוסף - יכול ראש העיר להוציא שוב צו הפסקה מינהלי, על הדבך הנוסף הזה.

כלומר, בכל 21 יום אפשר להטריח את האיש ע"י צו מינהלי נוסף.

ב.צ. קשח:

אם הוא ממשיך לבנות.

הי"ר י. ארידור:

מר יערי:
סעיף 238 לחוק אומר שאם צו הפסקה מינהלי בוטל באחת הדרכים האמורות בסעיף 235, ונקבע שלא היה מקום לבתינתן מלכתחילה - זכאי מי שנגרם לו נזק ע"י הצו לתשלום פיצויים. אחד הדברים המבטלים את הצו הוא אם לא הוגש כתב האישום תוך 21 יום. כלומר, האיש זכאי אז לפיצויים. אומרים לו: את צו ההפסקה המינהלי אינך רשאי להפר. אבל אם הוא זיתן שלא בצדק - תקבל פיצויים.

הי"ר י. ארידור:
הצעתי למחוק את המלים "בפסק דינו" במקום להוסיף את סעיף 21 (א) נראית כל-כך פשוטה, שאני חושש שמהו בכל זאת מסתתר מאחורי סעיף 21 (א) המוצע. מה מסתתר מאחוריו?

אינני יודע.

מר שפט:

השיקול העיקרי היה שנגד המדינה אי-אפשר להגיש כתב אישום.

ח. רווח:

מחליטים: למחוק את סעיף 21 (א) המוצע, ובמקומו למחוק את המלים "בפסק דינו" שבסוף סעיף 239 המקורי.

מר שפט:
מה שנוגע לסעיף 21 (ב): היינו עדים לתופעה שהוגשו כתבי אישום, ובאמצע הדרך צצו היארי בניה, בחלקם כדין ובחלקם שלא כדין.

בענין זה כבר ניתן פס'ד האומר שאין היתה שניתן שלא כדין.

הי"ר י. ארידור:

מר שפט:
הסתבר שזהו מצב אבסורדי. מלכתחילה רצינו איסור גמור על הוצאת היתרי בניה באותה תקופת-מעבר. אבל היתה לכך התנגדות, והוחלט להשאיר זאת לשיקולו של השופט שלפניו מוגש כתב האישום. הוא יכול לומר: תפסיקו לטפל בבקשה להיתר בניה. כיום המצב הוא שאם מוגשת בקשה להיתר - ועדות התכנון חייבות לטפל בה, ואז נוצר דבר משונה: אדם עומד לדין על בניה שלא כדין, ובו-זמנית נדונה בקשתו להיתר בוועדת התכנון. ואז שואל ביהמ"ש: האם יש לו סיכוי לקבל את ההיתר או לא?

ע"י הצעתכם אתם רק משריינים את הסחבת.

א. גיבלבר:

מר שפט:
לאו דווקא. נקודת המוצא שלנו היתה שיותר מדי בונים אצלנו שלא כדין, ובימים אלה אנו חייבים לדאוג לכך שאנשים יפסיקו לבנות שלא כדין.

מר שפט:

זאת הנעיה המרכזית כיום של הבניה במדינה, מן האספקט של חוק התכנון והבניה. אנחנו רוצים אפוא לתת לשופט את הסמכות לומר במקרים כאלה: הענין צדון כרגע בביהמ"ש; עד שהדיון יסתיים אל תטפלו בבקשה להיתר הבניה. היתה למעשה הנחיה כזאת של היועץ המשפטי הקודם, אבל היא היתה בבחינת הלכה ואין מורים כן. משום כך אנו מבקשים עתה להכניס הוראה זו במפורש בחוק התכנון והבניה, שתהיה סמכות כזאת לביהמ"ש.

א. גיבלבר:

אדם הגיש בקשה להיתר בניה, והדיון בבקשתו נסחב שנים, ובינתיים הוא התחיל לבנות, משום שלא קיבל תשובה. מוגש נגדו משפט, ואתם מציעים שברגע שהוגש משפט - מפסיקים את התהליך של אישור היתר הבניה. עי"כ אתה מגביל את זכויותיו של האיש, ועושה לו עוול. אם לא יופסק התהליך של בקשת ההיתר - ייתכן שיקבל את ההיתר, ואז יגיד לו השופט: אשמתך בזה שלא חיכית; עובדה שקיבלת את ההיתר, וזה יהיה שיקול לקביעת מידת העונש. הצעתכם נראית לי מחמירה מדי. בסופו של דבר עלינו להתחשב גם בזכויות הפרט.

הינ'ר י. ארידור:

אני תומך בדברי ח"כ גיבלבר. לדעתי אין מקום לסעיף הזה. היתרי בניה שניתנו שלא כדין - אין להם ערך. אם אדם מבקש היתר בניה כדין, עבר את כל המנגנון המסורבל של הוועדות למיניהן - למה לא יוכל לקבל אותו גם אם בינתיים נוצר מצב שעבר עבירה? זהו בהחלט שיקול לגבי קביעת מידת העונש, אם בינתיים הוצא לו היתר או לא. אחרת יוצא שאפילו יוצא אדם זכאי בביהמ"ש - הוא מקבל עונש, כי בתוך תקופת המשפט אין הוא רשאי לקבל את ההיתר גם באמצעים חוקיים. וגם אם אומרים כאן רשאי בית המשפט - אילו קריטריונים יש לביהמ"ש במקרה זה? לדעתי צריך להשאיר זאת בידי הוועדה: אם היא סבורה שיש לתת לאדם היתר - האיש ייענש על העבירה שביצע בזה שבנה עוד לפני שקיבל את ההיתר, אבל לא ייתכן שאדם יקבל עונש גם אם יצא זכאי. בפרט שמדובר כאן לא בצו הפסקה שניתלץ אלא בכתב אישום בביהמ"ש, וההליך המשפטי יכול להימשך שנתיים, כולל ערעורים באינסטנציות שונות, ובמשך השנתיים הללו לא יוכל האיש לקבל היתר בניה.

מר שפט:

האם אתה חושב שלאחר זיכוי של האיש בערכאה הראשונה שופט אמנם יתן צו כזה?

הינ'ר י. ארידור:

אינני יודע. אני רק חושב שאסור למנוע מאדם לפעול צהתאם לחוק.

י. חמיר:

אני מציע שלא נחליט היום בסעיף זה. יש הגיון רב בדברי ח"כ גיבלבר וארידור, ואני מתלבט. אני מציע שנציגי הממשלה ישקלו את הסעיף הזה שנית, ויביאו לנו תשובה בישיבה הבאה.

ח. גיבשטיין:

במציאות שלנו נתקלנו בשופט אחד בחובות שאמר: הגשתם כתב אישום, אל תדונו בהיתר הבניה, גם אם יש סיכויים שההיתר יתקבל. שופטת אחרת לעומת זאת אמרה: תדונו, ואם האיש יקבל את ההיתר - תמחקו את התיק. דרושות אפוא הנחיות ספורטות: בחרק בענין זה.

ת. רונה: גם אני סבורה שאם רק מוגש כתב אישום - אין מקום להורות לוועדות התכנון שלא לדון בבקשת ההיתר. אבל בפועל קורה שאחרי שכבר ניתן צו הריסה - אז פונה האיש בבקשה לקבל היתר. אילו ניסחנו את הסעיף כך שאם ניתן צו הריסה יורה ביהמ"ש לוועדות התכנון שלא לדון בבקשת היתר, ייתכן שהדבר היה מתקבל יותר טוב.

היו"ר י. ארידור: אם ניתן פס"ד סופי ע"י ביהמ"ש, עם צו הריסה - במקרה כזה אפשר באמת להגיד שהעניין נגמר, ולא צריך לעשות צחוק מצוים של בית המשפט. אני רוצה שיהיה כבוד לביהמ"ש; אם ביהמ"ש נתן צו הריסה סופי - העניין נגמר. אבל כדי שהעניין ייגמר ע"י ביהמ"ש צריך לחת לאיש הזדמנות לבקש את ההיתר גם תוך כדי ההליכים.

נדחה אפוא את ההכרעה בסעיף זה לשיבה הבאה.

סעיף 22

י. חמיר: על הפרת צו של ביהמ"ש אני מציע לקבוע קנס מכסימלי לפחות של 75 אלף לירות, ולא 50 אלף כפי שמוצע כאן.

היו"ר י. ארידור: 75 אלף לירות קנס ומאסר 6 חודשים, חקרה מצטברת של 75 אלף לירות נוספות, אלף לירות ליום, ומאסר מצטבר כפי שקבענו בסעיפים קודמים.

מחליטים: לקבל סעיף 22 כולקמן: קנס של 75 אלף לירות ומאסר ששה חודשים; קנס מצטבר של אלף לירות ליום, עם חקרה של 75 אלף לירות, ועונש מאסר מצטבר שלא יעלה על ששה חודשים נוספים.

סעיף 23

היו"ר י. ארידור: את ההכרעה בסעיף (1) נדחה ביחד עם יתר הסעיפים הנוגעים ב"סטיה ניכרת".

מר שפט: לסעיף (2): מתברר שיש אנשים המפריעים לביצוע צווי הריסה שיפוטיים, ואנחנו מבקשים הוראות מנע, שאותן אנו משאירים בידי ביהמ"ש, כדי שאפשר יהיה לבצע את צו ההריסה בייעילות. זהו דבר החורג קצת מן המקובל: מעצר מונע על מתפרעים-בכוח.

בסופו של דבר האחריות היא גם עליכם, חברי הכנסת. תמיד אתם תוקפים אותנו למה איננו מבצעים את חוק התכנון ולמה איננו זריזים יותר בביצועו. אנחנו מבקשים אפוא שתתנו לנו שיניים לבצע את החוק הזה בייעילות. כי למה אין צווי הריסה מבוצעים כיום? משום שיש פחד מפני הביצוע, משום שלשם ביצוע צו הריסה צריך היום לגייס את חצי המשטרה ומשמר-הגבול. תנו לנו אפוא אפשרות לבצע את צו ההריסה, גם אם הדבר מחייב דברים קצת בלתי שיגרתיים. ומדובר כאן בסמכויות לא מינהליות, אלא בסמכויות לבית-המשפט.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
7.12.76

כדי שתוכל להעביר סעיף כזה בוועדה
תצטרפו קודם להוציא צו מעצר מונע

הי"ר י. ארידור:

נגד יו"ר הוועדה.

צריך גם לזכור שמדובר במעצר של
מספר שעות בלבד, כדי שאפשר יהיה
לבצע את צו ההריסה במהירות. לא מדובר במעצר מסוּך.

מר שפט:

אני רוצה להשפיע על הוועדה שתקבל
את ההצעה, בתיקון מסויים. אנחנו

י. תמיר:

חייש כיום במדינה שהנורמה בה היא "כל דאלים גבר". כבר הגענו
למקרים שמקיימים מבנים על המדרכה, תוך שימוש בנזק. אנחנו חייבים
לשים קץ לתופעה זו, ואין דרך אחרת אלא שאותם בעלי אגרוף שהפכו את
התורה הזאת לתורת-חיים ישבו במעצר עד שפעולת ההריסה תיגמר. יחד
עם זה, איננו מסכים שהפעולה הזאת תהיה בלתי מוגבלת בזמן, וביצוע
ההריסה יכול להימשך גם שבוע ימים. אני מציע אפוא לומר: "ובלבד
שהמעצר לא יימשך יותר מ-48 שעות. עי"כ גם נדרבן את הרשות לבצע את
ההריסה בצורה יעילה, גם נשמור על זכויות הפרט, וגם לא נעודד בעלי
אגרוף.

אני נזכר במדינה בה נולדתי, ששם
היו עורכים מאסרים ב-30 באפריל עד

ב.צ. קשת:

ה-2 במאי; ב-1 במאי אנשים מסויים ישבו בבית-הסוהר, כדי שלא יעשו
צרות ב-1 במאי. הדבר הזה נראה בעיני לא-סימפטי. יש במדינת ישראל
מספר מספיק של חוקים נגד אנשים שמפריעים לביצוע צו של ביהמ"ש. מה
פירוש "קיים חשש שיפריעו להריסה"? מהו הקריטריון ל"חשש" כזה? האם
אתם יודעים אם יש חשש שבן-הדוד של בעל המבנה יפריע להריסה או לא?

בחלקו הראשון הסעיף הזה הוא מיותר;

בחלקו השני הוא מסוכן מאד. יכול ראש העיר לבוא לביהמ"ש ולהגיד:
יש לי חשש ש-48 מתושבי השכונה, שאינם נוגעים ישירות לפסגה הנדון,
יפריעו לביצוע הצו, והשופט יתן צו מעצר נגדם. והרי כאן לא דרושות
הוכחות, כי מדובר ב"חשש", בניחוש מחשבות. עי"כ נצליח רק לעודד
עלינו מהוסרות כאלה בשכונות, שיזיקו הרבה יותר מההפרעה לביצוע
הצו עצמו.

החלק הראשון של הסעיף מיותר

הי"ר י. ארידור:

לחלוטין - מעצרו של אדם המפריע.

לצורך מעצרו של אדם שכבר מפריע אין צורך בסעיף הזה; לכך יש לכם
גם היום סמכויות מספיקות. זוהי דוגמה נוספת של אי-שימוש בסמכויות
שכבר יש לכם.

נוסף לכך מדובר כאן על מעצר עד

לאחר ביצוע צו ההריסה. כלומר: כאן קובע המועד של גמר ההריסה, לא
תחילתה. צדגע שהושלמה ההריסה - חייבים לשחרר את העצורים. אבל
ייתכן שמתחילים לבצע את הצו רק שנה מיום הוצאתו. אפשר להושיב את
האיש עי"כ במעצר שנה שלמה, עד לאחר ביצוע הצו.

מה שנוגע למלים "קיים חשש שיפריע"

אני מתנגד לכך בכל חוקי. זהו מקרה של הבנחה סוציאליט; הוא מכוון
אך ורק לשכונות. כי הרי אין חשש שאדם שבנה בצפון-ת"א יפריע להריסה
עי התארגנויות (כאן החשש הוא שלא יהרסו לו). עד כמה שידוע לי,
מדינת ישראל ביטלה את הפקודה המנדטורית למניעת פשעים, שהיתה כתם
בספר החוקים שלנו. אני לא מסכים בשום אופן שיעצרו אנשים על יסוד
זה שקיים חשש שיעברו עבירות. בפרט שאין הגדרה מה פירוש "מפריע".

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
7.12.76

היו"ר י. ארידור:

ייתכן שאדם מפריע עי"כ שעומד עם שלט התובע שלא יהרסו את המבנה. אם אדם התכוון לבצע פשע, ועשה לשם כך פעולה מוחשית - אפשר לעצור אותו עפ"י החוקים הקיימים, ואין שום הצדקה למעצרים-מונעים במדינת ישראל. אני מציע אפוא שמר שפט יודיע שהוא לוקח את הסעיף הזה בחזרה, ומהר ככל האפשר.

מר שפט: אני מבקש זכות להסתייגות.

י. תמיר: אני מבקש שלא נחליט היום אלא בשבוע הבא.

היו"ר י. ארידור: נדחה אפוא את ההצבעה בסעיף זה לישיבה הבאה.

מר שפט: הבאנו לחשומת לבנו את ההערות של חברי הוועדה, ונשקול אותן ברצינות.

סעיף 24

היו"ר י. ארידור: מאחר שעומדת להתקבל בכנסת הצעת החוק של ח"כ תמיד המדברת על צו הריסה מינהלי, לשם מה אתם סבורים שיש עוד צורך בסעיף הזה?

מר שפט: אנחנו זקוקים לו בגלל הסלים "להיסנע מפעולות באותו מקום".

היו"ר י. ארידור: מה אכפת לכם? ברגע שיהיה צו הריסה מינהלי, הרי ברגע שהאיש בנה ואתם רואים את זה - תוציאו צו הריסה ותהרסו מיד את מה שבנה. מה אכפת לכם אם הביא את העגורן, ברגע שאתם בטוחים שהקומות הנוספות לא ייבנו בפועל?

מר יערי: בהצעת החוק של ח"כ תמיד מדובר על מקרה שכבר נעשתה העבירה, ואילו כאן מדובר במניעת יצירת עובדות מוגמרות.

י. תמיר: אני מציע לדחות את ההצבעה גם בסעיף הזה לשבוע הבא. החוק שלי עומד על סדר היום של הכנסת היום.

ב.צ. קשת: איך אפשר "להניח באופן סביר" שעומדים לבצע "סטייה בבניה"?

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
7.12.76

היו"ר י. ארידור:
אפשר, אבל זה לא דרוש. אפשר להרוס
מיד את הדבר שהוקם. לסעיף הזה יש
מקום רק אם אינכם מתכוונים להשתמש בחוק של ח"כ תמיר כשיחבל. אם
מתכוונים באמת להשתמש בחוק של ח"כ תמיר - הסעיף הזה איננו דרוש.

מר שפט:
ההבדל הוא שחוק תמיר הוא בידי
יו"ר הוועדה המקומית בלבד.

היו"ר י. ארידור:
יכולתם להציע שהוא יהיה גם בידי
היועץ המשפטי לממשלה.

ח. רווח:
חוק תמיר מדבר רק על הריסה. כאן
מדובר גם על צו הרוסה את השימוש
במבנה.

היו"ר י. ארידור:
לכך יש לכם צו הפסקה מינהלי.

י. תמיר:
אדם מתחיל לבנות בנין, וקובע
יסודות לא רק לשלוש הקומות שאושרו
לו, אלא ל-10 קומות שהוא מתכוון לבנות בניגוד להיתר. ואז יש טעם
בחוק הזה.

היו"ר י. ארידור:
לא. כי אפשר בכל רגע להרוס את
קומה הרביעית ברגע שהתחיל לבנות
אותה, בלי קשר עם היסודות שבנה לעשרים קומות. ובפרט שבסעיף 246
לחוק יש לכם כבר אפשרות של צו מניעת בניה.

י. בארי:
צנףח שמטעם זה או אחר ראש רשות
לא ירצה לקחת עליו את הסיכון
ולהרוס דבר שכבר הוקם.

י. תמיר:
זה חל על כל המקרים.

י. בארי:
הוא ירצה במקרה כזה שהאחריות כולה
תיפול על בית-המשפט.

ב.צ. קשת:
אני מתנגד למצב-הרוח הזה של "תפוש
את הגנב": מי שחשוד שיפריע להריסה
- ייעצר; מי שחשוד שדיבר בבית עם אשתו שיטסה מתכנית הבנין - לא
יחננו לו לבנות. זה לא ייתכן. אני מתנגד לעצם הרעיון שבחוק שמענישים
אדם על מחשבות. שמי יחסיים לו.

היו"ר י. ארידור:
נדחה אפוא את הצו בעה גם בסעיף זה
לשבוע הבא. זה חל גם על הסעיפים

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
7.12.76

סעיף 28

מר שפט:
סעיף זה הוא תוצאה של פס'ד של ביהמ"ש העליון. החוק אומר: שום דבר בסעיף 250 לא יתפרש כבא לגרוע מזכות ערעור על הרשעה או זיכוי בעבירה לפי פרק זה. ביהמ"ש קבע אפוא שערעור יכול להיות רק על זיכוי או הרשעה, ולא על החלטה אחרת של ביהמ"ש. אנחנו באים אפוא להציע שיאפשר ערעור גם על החלטות אחרות.

היו"ר י. ארידור:
צו הפסקה שיפוטי הוא בגדר החלטה בעבירה עפ"י פרק זה?

מר שפט:
אני חושב שלא.

היו"ר י. ארידור:
אני מציע שנדחה את ההצבעה גם בסעיף זה לשבוע הבא.

יש סעיפים רבים בחוק הזה שנשארו לניסוח נוסף ע"י היועצים המשפטיים. אני מפנה במיוחד את תשומת לבכם להצעות הנוספות בדבר זירוז ההליכים, ומציעת סחבת, שהם תנאי לקבלת החוק כולו.

ח. גיבשטיין:
אני מציע לכלול בזה גם את העניין של חתימת השר. כי יש לנו מקרה של סחיבת החתימה על תכנית מפורטת מסך חצי שנה.

א. גיבלבר:
מר גיבשטיין, האם יש לכם הצעה גם לגבי סעיף 2, בדבר הטלת ענשי מאסר על נבחרים?

ח. גיבשטיין:
אנחנו מתנגדים לזה. אם מישהו עשה מעשה שחיתות - מגיע לו כל עונש. אבל לא בהתאם למה שמוצע בסעיף 2. אחרת נהיה צפויים לחקירות על כל צעד ושעל, גם סצור סחטנים וגם סצור כל מיני אזרחים אחרים.

היו"ר י. ארידור:
אם למר גיבשטיין יש הצעות כלשהן, אשמח אם יגיש לנו אותן בכתב בהקדם.